

Θέλω να μάθουν οι Βρετανοί την πραγματική Ελλάδα

Η Βικτόρια Χίσλοπ μιλάει στην «Κ»

Συνέντευξη στον **ΣΑΚΗ ΙΩΑΝΝΙΔΗ**

Οι κεντρικοί δρόμοι της πρωτεύουσας ήταν αποκλεισμένοι το απόγευμα της περασμένης Παρασκευής από διαδηλώσεις, ενόψει της ψήφισης του αναπτυξιακού νομοσχεδίου. Το ραντεβού μας με τη συγγραφέα Βικτόρια Χίσλοπ δεν ήταν πολύ μακριά από τη Βουλή και αναρωτιόμουν εάν θα τα καταφέρει να φτάσει.

Ξαφνικά ένα ταξί περνάει την αστυνομική κορδέλα που έκοβε την κυκλοφορία της Σταδίου και η λεπτή φιγούρα της Βρετανίδας συγγραφέως βγαίνει έξω φορώντας ένα γαλανόλευκο φόρεμα. «Απίστευτο», μου λέει, «ο οδηγός είπε στους αστυνομικούς ότι είμαι συγγραφέας και έχω μια παρουσίαση και μας άφησαν να περάσουμε. Στην Αγγλία δεν θα συνέβαινε ποτέ αυτό». Αραγε αυτό είναι καλό ή κακό, αναρωτιέμαι, αλλά σίγουρα ήταν καλό για τη συνέντευξή μας.

«Συνήθως είμαι και εγώ εκεί», μου λέει, και δείχνει την ουρά της πορείας που κατεβαίνει στον δρόμο. Ως υποστηρίκτρια του Remain συμμετέχει στις πορείες που διοργανώνονται με... ελληνική συχνότητα στην Αγγλία για το θέμα του Brexit, το οποίο περιγράφει σαν έναν περίεργο χορό που τα βήματα, όπως λέει, οδηγούν μια μπροστά και μια πίσω.

Μία από τις διαφορές με τις ελληνικές πορείες είναι ότι δεν νιώθεις το πάθος του κόσμου, λέει, και στρέφει ελαφρώς το χέρι στους διαδηλωτές που παρελαύνουν έξω από το βιβλιοπωλείο του Ιανού όπου καθόμαστε, και τα δυνατά συνθήματα κάνουν αρκετούς να σπκώσουν το βλέμμα από τα βιβλία τους και να δουν έξω. «Οι Βρετανοί είμαστε πιο πολύ λυπημένοι παρά θυμωμένοι. Ακόμα και το σύνθημα "Remain" ακούγεται σαν ψίθυρος», συμπληρώνει.

Το πάθος για την πολιτική, σχολιάζω, είναι η κινητήρια δύναμη που οδηγεί τη δράση στο

Οι Βρετανοί είμαστε πιο πολύ λυπημένοι παρά θυμωμένοι. Ακόμα και το σύνθημα «Remain» ακούγεται σαν ψίθυρος.

Πρόσφατα είδα ένα μνημείο εκτελεσθέντων από τους ναζί σε μια περιοχή που είχε βανδαλιστεί και σκεφτόμουν ότι το άτομο που το έκανε μάλλον δεν έμαθε ποτέ Ιστορία.

νέο της βιβλίο «Όσοι αγαπιούνται», που κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Ψυχογιός. Η υπόθεση εκτυλίσσεται γύρω από την ιστορία της οικογένειας Κοράλη που εκκινεί από τη δεκαετία του '30 στην Αθήνα του Μεταξά και οι σκηνές με τις έντονες πολιτικές συζητήσεις άρχισαν να γίνονται οικείες και στους γνωστούς για την ψυχραιμία τους Βρετανούς. «Άρχισα να γράφω το βιβλίο πριν από το δημοψήφισμα στην Αγγλία

«Ένας ανιψιός μου ψήφισε υπέρ του Brexit. Ημουν θυμωμένη που ένας νέος, μορφωμένος άνθρωπος ήθελε να φύγει από την Ευρώπη», λέει η Βικτόρια Χίσλοπ.

και κάποιες στιγμές, όπως για παράδειγμα όταν η οικογένεια μαλώνει γύρω από το τραπέζι του φαγητού, άρχισαν να μοιάζουν όλο και πιο οικείες. Ένας ανιψιός μου για παράδειγμα ψήφισε υπέρ του Brexit. Δεν το έδειξα αλλά ήμουν θυμωμένη που ένας νέος μορφωμένος άνθρωπος ήθελε να φύγει από την Ευρώπη».

Το νέο της βιβλίο, που σηματοδοτεί και τη συνεργασία της με τις εκδόσεις Ψυχογιός, διατρέχει τη σύγχρονη ιστορία της Ελλάδας από το 1930 μέχρι τη μεταπολίτευση και καταλήγει στις μέρες μας.

Η ηρωίδα της Βικτόρια Χίσλοπ, η Θέμις, είναι μια γυναίκα που μεγαλώνει στη γερμανική κατοχή, βλέπει τους φίλους της να πεθαίνουν από την πείνα, αναλαμβάνει δράση στην Αντίσταση, και στον Εμφύλιο στρατεύεται με τον Δημοκρατικό Στρατό. Συλλαμβάνεται και ακολουθεί τη μοίρα των περισσότερων πολιτικών κρατουμένων. Εξορίζεται στη Μακρόνησο και στο Τρίκερι, περνάει φρικτά βασανιστήρια, επιβιώνει μέσα στη χούντα και έρχεται αντιμέτωπη με διλήμματα που βάζει η Ιστορία στις μικρές ιστορίες των ανθρώπων. «Γράφω για καταστάσεις, κυρίως στην Ελλάδα, πολύ μεγάλο πόνου, για

πραγμάτα που δεν έχουμε ζήσει στη Βρετανία, και θέλω οι Βρετανοί να καταλάβουν τι έχει συμβεί σε αυτή τη χώρα την οποία αγαπάμε. Είμαστε πολύ συναισθηματικοί με την Ελλάδα αλλά όχι με την πραγματικότητα της, ίσως με μια εικόνα της».

Οι ηρωίδες της

Η Θέμις είναι φανταστικός χαρακτήρας αλλά για λίγο, μας λέει, ένιωσε τον δυναμισμό της όταν βρέθηκε σε ένα φιλικό σπίτι με καλεσμένο τον τένις πρωθυπουργό της Βρετανίας Ντέβιντ Κάμερον. Αν πήγαινε κοντά του – πράγμα που απέφυγε να κάνει όλη τη βραδιά – δεν θα έλεγε κάτι πολιτισμένο. «Δεν ταυτίζομαι φυσικά με τους χαρακτήρες μου, αλλά απ' όσους έχω γράψει, η Θέμις φαίνεται ότι έχει μια δική της ζωή και δεν έχει κάτι από εμένα. Μοιάζει πιο πολύ με άλλους ανθρώπους που έχω γνωρίσει αλλά γι' αυτό γράφω και μυθιστορήματα. Βάζω τον εαυτό μου, με τη φαντασία μου, σε αυτές τις καταστάσεις γιατί είχα το προνόμιο να μπν τις ζήσω και το γνωρίζω αυτό».

Παραδέχεται πως νιώθει πιο άνετα με τη δημιουργία ενός γυναικείου χαρακτήρα, κάτι που οφείλει στην πιο «θηλυκή» παιδική της ηλικία και στην απουσία

ισχυρών ανδρικών προτύπων. «Η γιαγιά μου ζούσε μαζί μας, έχω μια αδελφή, τη μητέρα μου. Ο πατέρας μου δεν ήταν στην πραγματικότητα εκεί. Φοίτησα σε σχολείο και πανεπιστήμιο θηλέων. Μέχρι και οι γάτες στο σπίτι ήταν θηλυκές», μας λέει γελώντας.

Η αφήγηση της Χίσλοπ ξεδιπλώνει κυρίως τη ζωή της Θέμιδος και της οικογένειάς της, κάθε μέλος της οποίας παίρνει και έναν διαφορετικό πολιτικό και κοινωνικό δρόμο. Μέσα στις σελίδες του περνάει ωστόσο και συγκεκριμένα ιστορικά γεγονότα και πρόσωπα, όπως η κηδεία του Κωστή Παλαμά, η Λέλα Καραγιάννη, οι εκτελέσεις στην Καισαριανή, η σφαγή των Καλαβρύτων, αλλά και η ακμή της Χρυσής Αυγής το 2016.

«Δεν έχω γράψει ιστορική μελέτη, αλλά υποδόρια αυτό που θέλω να τονίσω είναι η σημασία του να μελετάμε την Ιστορία. Πρόσφατα είδα ένα μνημείο εκτελεσθέντων από τους ναζί σε μια περιοχή που είχε βανδαλιστεί και σκεφτόμουν ότι το άτομο που το έκανε αυτό μπορεί να είναι αντίθετος σε όλα, στη ζωή, στις Αρχές, αλλά μάλλον δεν έμαθε ποτέ Ιστορία. Σε κάποια πράγματα πρέπει να είμαστε ευαίσθητοι, ανεξαρτήτως του τι πιστεύουμε».

Στα σχέδια και η χούντα

Η Βικτόρια Χίσλοπ δεν έχει ελληνικές ρίζες, αλλά συνδέεται στενά με την Ελλάδα, την οποία επισκέπτεται συστηματικά από τη δεκαετία του '70, και σήμερα μοιράζει τον χρόνο μεταξύ του Λονδίνου, της Κρήτης και της Αθήνας. Εχοντας γράψει για την Ελλάδα του 20ού αιώνα, τη ρωτούμε εάν στα επόμενα σχέδιά της είναι η εποχή μας. «Ισως γράψω κάποιο φουτουριστικό μυθιστόρημα», λέει γελώντας, για να συμπληρώσει ότι θέλει κάποια στιγμή να ασχοληθεί με την περίοδο της χούντας. Προβληματίζεται, μας λέει, με τις απόψεις ανθρώπων που μεγάλωσαν μέσα σε εκείνη την περίοδο και υποστηρίζουν ακόμη και σήμερα εκείνο το καθεστώς. Σίγουρα, πάντως, πρόκειται για ένα ακόμη θέμα που διέλυσε οικογένειες και οικογενειακά τραπέζια.

Δεν είχα καταλάβει ότι άγγιξα θέμα-ταμπού

Η στιγμή που ερέθισε το ενδιαφέρον της Βικτόρια Χίσλοπ ήταν μια επίσκεψη στη Μακρόνησο. Ήταν συγκλονιστικό για εκείνη να μαθαίνει ότι ένα νησί είχε τη χρήση μιας φυλακής. Η ιστορία της Θέμιδος ξεκίνησε από τη Μακρόνησο και τη φαντάστηκε να βρίσκεται εκεί ως εξόριστη πολιμήστρια. Με έναν τρόπο το βιβλίο ξεκίνησε από τη μέση, αφού κάπου εκεί η ζωή της ηρωίδας συναντιέται με την εξορία. Το παρελθόν του νησιού έκανε τη Χίσλοπ να βυθιστεί σε μια μεγάλη έρευνα γύρω από τη νεότερη ελληνική Ιστορία διαβάζοντας βιβλία Ιστορίας, όπως του Μαρκ Μαζάουερ, λογοτεχνία και ποίηση, ενώ έκανε συχνές επισκέψεις στα Αρχαία Σύγχρονης Κοινωνικής Ιστορίας. Αυτά που βρήκε ήταν αποκαλυπτικά και για την ίδια.

«Πριν αρχίσω να μελετώ πιο βαθιά την Ιστορία δεν ήξερα ότι είχατε εμφύλιο πόλεμο και γνώριζα πολύ επιθετικά για την κατοχή του '40. Οι συγκρίσεις με την ίδια περίοδο στη Βρετανία ήταν αναπόφευκτες», μας λέει. Ήταν σοκαριστικό για εκείνη να διαβάζει για τις θηριωδίες του εμφυλίου πολέμου, αλλά και για την επέμβαση του Ουίνστον Τσόρτσιλ στα Δεκεμβριανά. «Ένας εμφύλιος πόλεμος είναι μια αποτυχία της πολιτικής και των πολιτικών», συμπληρώνει.

Η ιστορία της Θέμιδος, της ηρωίδας της Βικτόρια Χίσλοπ στο νέο της βιβλίο «Όσοι αγαπιούνται», ξεκινάει από τη Μακρόνησο.

Ένας εμφύλιος πόλεμος είναι μια αποτυχία της πολιτικής και των πολιτικών.

Γρήγορα, ωστόσο, κατάλαβε ότι έγραφε για ένα θέμα που ορισμένοι έβρισκαν ενοχλητικό. Με έκπληξη μας αφηγείται για περιπτώσεις ανθρώπων που συ-

καταστάσεις που κανένας δεν θα έπρεπε να ζει, καλείται να αποφασίσει μεταξύ άκρων: σκοτώσε για να μην σκοτωθείς και ζήσε μετά σε έναν τρόπο για να μην μάθουν τα παιδιά σου κάτι από το παρελθόν σου. Δεν είναι αλλοθινός χαρακτήρας, όπως είπα, αλλά νιώθω ότι υπήρξαν τέτοιες γυναίκες».

Φως και σκοτάδι

Επισημαίνουμε στη συγγραφέα ότι από τα βιβλία της φαίνεται πως έχει κάτι παραπάνω από ένα ενδιαφέρον για τα ελληνικά νησιά. Αλλωστε, η Σπιναλόγκα ήταν η αφορμή για «Το νησί» (εκδ. Διόπτρα) του 2007, το μπεστ σέλερ που έγινε τηλεοπτική σειρά. Και τώρα η Μακρόνησος. Εκεί βάλει στόχο, λέει, να τα επισκεφθεί όλα και μέχρι στιγμής έχει πατήσει το πόδι της σε τουλάχιστον 40 από αυτά. «Νομίζω πως τα πάω καλά», σημειώνει και πιστεύω ότι λίγοι Έλληνες μπορούν να την ανταγωνιστούν. Η ματιά της, όμως, για αυτά δεν είναι εκείνη του απλού επισκέπτη. «Καθένα από αυτά έχει μια μοναδική ιστορία. Και υποθέτω ότι η χρήση τους διέφερε, ως τόποι απομόνωσης, φυλακές ή όπως η Λέρος, που είχε ψυχιατρικές εγκαταστάσεις, τις οποίες θέλω να επισκεφθώ. Υπάρχει φως και σκοτάδι σε όλα».

ναντησε και ήταν εξοργισμένοι που ασχολείται με τη Μακρόνησο. «Αυτή η συμπεριφορά τους, όμως, με βοήθησε να γράψω για την περίοδο του φόβου που ακολούθησε μετά τον ελληνικό εμφύλιο. Δεν είχα καταλάβει ότι άγγιξα ένα θέμα-ταμπού, αλλά και γιατί να είναι ταμπού. Θα το δικαιολογούσα κάποτε, αλλά έχουν περάσει 70 χρόνια από τότε. Δεν είναι υγιές να υπάρχουν θέματα-ταμπού. Η Θέμις στο βιβλίο ζει